

Το φυσικό περιβάλλον της Βόρειας Εύβοιας

Ε΄ Τάξη Δημοτικού σχολείου Μαντουδίου (2022 – 2023)

Βούλγαρη Νικολέτα

Γκαβέλα Έλενα

Καραμήτσου Μαιρίνα

Καλύβα Κωνσταντίνα

Κορέλης Ιωάννης

Ματσαγκούρας Ιωάννης

Μπέλλου Γαβριήλ - Δαυίδ

Νικάνδρου Ιωάννης

Πάνου Μαρία

Τάρλα Ευαγγελία

Βλαχογιάννη Γιούλα (υπεύθυνη εκπαιδευτικός)

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. Λίγα λόγια για τη Βόρεια Εύβοια	σελ.3
2. Το Καντήλιο όρος	σελ.4
3. Το Τελέθριο όρος	σελ.5
4. Ο ποταμός Κηρέας	σελ.6
5. Ο ποταμός Νηλέας	σελ.8
6. Ο «Γεροπλάτανος»	σελ.9
7. Οι ασχολίες των κατοίκων που σχετίζονται με τη φύση	σελ.10
8. Λίγα λόγια για τη φωτιά τον Αύγουστο του 2021	σελ.11
9. Φωτογραφικό υλικό της περιοχής πριν και μετά τη μεγάλη φωτιά	σελ.12
10. Βιβλιογραφία	σελ.15

1. Λίγα λόγια για τη Βόρεια Εύβοια

Γεωγραφικός προσδιορισμός, μαζί με την Κεντρική και την Νότια Εύβοια αποτελούν το δεύτερο μεγαλύτερο νησί της Ελλάδας. Το νησί της Εύβοιας βρίσκεται στο κέντρο της Ελλάδας υπάγεται δε διοικητικά στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας.

Συνδυασμός βουνού και θάλασσας, με απέραντη φυσική ομορφιά, γαλαζοπράσινες παραλίες που εκτείνονται στις ακτές του Βόρειου Ευβοϊκού Κόλπου, και του Αιγαίου Πελάγους. Σπάνια ορεινά τοπία, φαράγγια, καταρράκτες, καταπράσινοι κάμποι, σε συνδυασμό με το καταπληκτικό κλίμα, δημιουργούν διάθεση μοναδική. Πέραν της φυσικής ομορφιάς χαρακτηρίζεται από μια λαμπρή ιστορία και παρακαταθήκες μεγάλων πολιτισμών.

Σημείο στρατηγικής σημασίας στην θαλάσσια περιοχή η Βόρεια Εύβοια. Εδώ έγινε η Ναυμαχία του Αρτεμισίου, που διεξήχθη παράλληλα με τη μάχη των Θερμοπυλών. Είναι η σύγκρουση μεταξύ Ελλήνων & Περσών, κατά τη δεύτερη Περσική εισβολή το 480 π.χ. Στη Νεότερη Ελληνική Ιστορία, πριν το Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο επί Μεταξά κατασκευάστηκε στην παραλία των Γουβών, το ναυτικό οχυρό του Βόρειου Ευβοϊκού. Σκοπός του οχυρού ήταν να αποτρέψει την είσοδο εχθρικών πλοίων στα λιμάνια του Βόλου και της Χαλκίδας. Τα οχυρά ανακατασκευάστηκε και χρησιμοποιήθηκε από τους Γερμανούς κατακτητές κατά τη διάρκεια της κατοχής (1941 – 1944).

Φημισμένες είναι οι ιαματικές πηγές που βρίσκονται στη δυτική πλευρά της Βόρειας Εύβοιας. Στο χωριό Ήλια, τα νερά από τις πηγές αναβλύζουν σχεδόν πάνω στο κύμα, σχηματίζοντας μικρά ρυάκια στην παραλία. Κατεβαίνοντας από χωριό Γιάλτρα, στον παραλιακό δρόμο προς την Λιχάδα, υπάρχουν ιαματικές πηγές και λουτρά. Ενώ οι ιαματικές πηγές της Αιδηψού έχουν ιστορία μεγαλύτερη των 20.000 ετών! Αναφέρονται από τον Αριστοτέλη και τον Στράβωνα. σήμερα αποτελούν ίσως την πιο ονομαστή λουτρόπολη της Ελλάδας.

2. Το Καντήλιο όρος

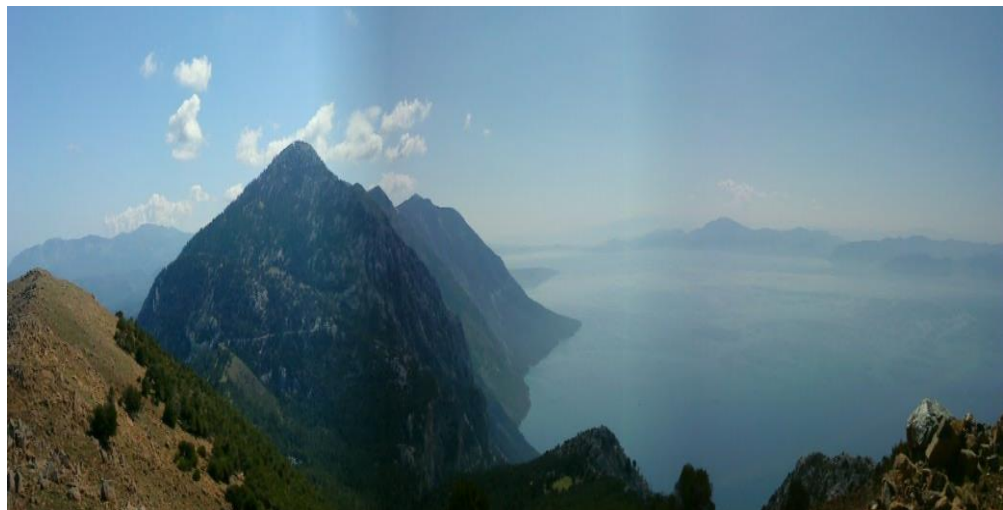

Το Καντήλιο όρος ή Κανδήλιο ή Καντήλι είναι ένα μακρόστενο βουνό στη βορειοδυτική Εύβοια, που απλώνεται κατά μήκος των παραλιών του Βόρειου Ευβοϊκού Κόλπου.

Η Στρουγγίτσα, η ψηλότερη κορυφή του, βρίσκεται στα 1246 μέτρα υψόμετρο. Η ανατολική του πλευρά καλύπτεται από πυκνή βλάστηση. Δάση από πεύκα, πλατάνια και έλατα. Τα πρώτα έλατα κάνουν την εμφάνισή τους από τα 500 μέτρα υψόμετρο, προφανές για τα ελληνικά δασικά οικοσυστήματα.

Στη βόρεια και ανατολική άκρη της περιοχής υπάρχουν ορυχεία σε λειτουργία ενώ η δυτική του πλευρά έχει φτωχότερη βλάστηση. Στα νότια συνδέεται με το μεγαλύτερο βουνό της Εύβοιας, την Δίρφη.

Το όρος ονομαζόταν και Μάκιστος, από τον Μάκιστο, γιο του Αθάμαντα. Κατά την αρχαιότητα υπήρχαν σκοπιές φρυκτωριών, ένα

είδος οπτικού τηλεγράφου. Σύμφωνα με τη μυθολογία, διαμέσου αυτών μεταδόθηκε η άλωση της Τροίας στις Μυκήνες.

Η πιο σύντομη διαδρομή για να φτάσεις στην κορυφή του βουνού είναι από το χωριό Τρούπι, το οποίο είναι χτισμένο σε υψόμετρο 240 μέτρα στις βόρειες πλαγιές του Καντηλίου.

3. Το Τελέθριο Όρος

Το Τελέθριο είναι βουνό της Βόρειας Εύβοιας. έχει υψόμετρο 970 μέτρα και διεύθυνση από τα ανατολικά προς τα δυτικά.

Κατά την αρχαιότητα στο Τελέθριο αναφέρεται ο Θεόφραστος (372-287 π.Χ.) στην «Ιστορία Φυτών». Το ονομάζει «Τελέθριον Σύσκιον», αναφέροντας πως από τους πρόποδες του (από τα Καμάρια και μετά δηλαδή) απλωνόταν ένας μεγάλος και πυκνός δρυμός, τον οποίο διέρρευε ο ποταμός Κάλλαντας (ο γνωστός μας χείμαρρος Ξηριάς). Μέσα στο δρυμό αυτόν χτίστηκε μερικούς αιώνες αργότερα η σημερινή Ιστιαία (Ξηροχώρι την ονόμαζαν τότε και μέχρι πρόσφατα, λόγω του Ξηριά).

Στην κορυφή του υπάρχει το εκκλησάκι του προφήτη Ηλία. Στο Τελέθριο υπάρχουν πευκόφυτα δάση με μεγάλη ποικιλία δέντρων, όπως η πλατύφυλλος βελανιδιά, ρεματιές, φαράγγια και μικροί καταρράκτες.

Τα περισσότερα χωριά του Τελέθριου χτίστηκαν στη Βυζαντινή περίοδο. Κατά τη διάρκεια της κατοχής, σε αυτό το όρος είχαν στρατόπεδο οι δυνάμεις των ανταρτών, κοντά στο χωριό Γαλατσάδες. Το 2001 στους πρόποδες του βρήκαν ερείπια του Μαντείου Σελινουντίου Απόλλωνος.

Στο Τελέθριο γίνονται εκδρομές, πεζοπορία, ιππασία και ποδήλατο βουνού. Οι διαδρομές πραγματοποιούνται μέσα από ξέφωτα, λιβάδια, τις ορεινές λίμνες Μικρή και Μεγάλη Σβάλα και από πυκνό δρύινο δάσος.

Σήμερα η περιοχή του Τελεθρίου θεωρούμενη, όχι άδικα, ως ένας φυσικός παράδεισος έχει τεράστιες δυνατότητες τουριστικής αξιοποίησης.

4. Ο ποταμός Κηρέας

Ο ποταμός Κηρέας βρίσκεται στο βόρειο τμήμα της Εύβοιας . Η διαδρομή, κυρίως στην Κοιλιάδα Προκοπίου όπου η ροή του νερού είναι συνεχόμενη ανάμεσα από το Μαντούδι και το Προκόπι είναι μαγευτική ενώ πριν το Προκόπι η ροή είναι διακοπτόμενη.

Ο ποταμός Κηρέας πηγάζει από τα βουνά Κανδήλι, Φτερίτσα, Πυξαριά και Μαυροβούνι και διατρέχει τμήμα της βόρειας Εύβοιας πριν ενωθεί με τον ποταμό Νηλέα λίγο πριν εκβάλουν και οι δύο ποταμοί ως ένας στο Αιγαίο Πέλαγος στην παραλία της Κρύας Βρύσης.

Σύμφωνα με τον Στράβωνα, τα πρόβατα που έπιναν από το νερό του Κηρέα γεννούσαν άσπρα.

Στον ποταμό Κηρέα υπάρχουν άπειρα πλατάνια , τρεχούμενα νερά από τον ποταμό και διάφορα αμφίβια θα κάνουν οποιονδήποτε να σταματήσει για να θαυμάσει το πανέμορφο αυτό τοπίο.

Σήμα κατατεθέν του δάσους είναι ο Μεγάλος Πλάτανος στη θέση Παρασκευόρεμα. Υπεραιωνόβιο δέντρο, τεραστίων διαστάσεων, το μεγαλύτερο των Βαλκανίων.

Σε μικρή απόσταση από το Προκόπι υπάρχουν δύο ξεχωριστά δέντρα. Πρόκειται για τα "Σιαμαία Πλατάνια". Είναι δυο τεράστια πλατάνια που ενώνονται με ένα κλαδί αλλά οι ρίζες τους είναι ξεχωριστές αφού πρόκειται για δυο διαφορετικά δέντρα.

Κατά μήκος του δάσους, σπαρμένα, ένα με τη φύση, ο επισκέπτης συναντά μικρές γέφυρες που έφτιαξαν οι ντόπιοι για να περνάνε το ποτάμι, και έξι μικρά εκκλησάκια. Τα ξωκλήσια, πνιγμένα στο πράσινο, σε αυτό το ειδυλλιακό τοπίο, δέχονται καθημερινά διερχόμενους προσκυνητές.

5. Ο ποταμός Νηλέας

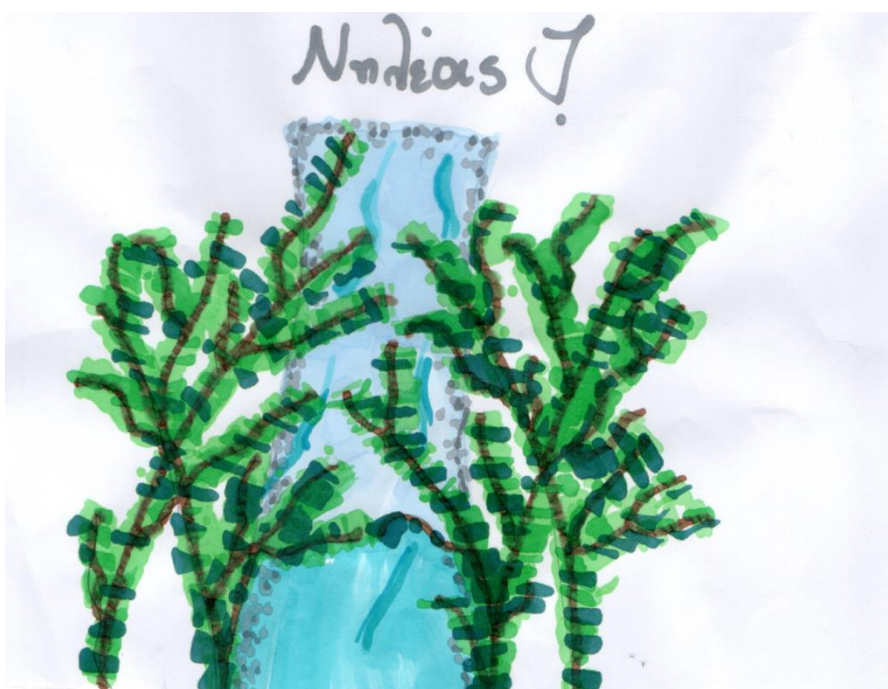

Ο ποταμός πήρε το όνομά του από τον Νηλέα , τον γιο του Ποσειδώνα. Κατά τη Μυθολογία ο Νηλέας ήταν βασιλιάς της Πύλου, και επιστρέφοντας από την Τροία – όπως δηλώνει ο Όμηρος – θα πέρασε και από τη Βόρεια Εύβοια, οπότε και χάρισε τ' όνομά του στον ποταμό της περιοχής. Ο Νηλέας σε άλλη εκδοχή είναι γιος του Ποσειδώνα και της Τυρούς, και δίδυμος αδελφός του Πελία, και ιδρυτή της πόλης της Πύλου της Μεσσηνίας.

Ο Νηλέας ποταμός μαζεύει τα νερά της περιοχής του δήμου Νηλέως από το Ξηρόν Όρος, διασχίζει το ιστορικό φαράγγι της Μπολοβίναινας και στην συνέχεια με τον Κηρέα χύνονται στο Αιγαίο. Γύρω από τον ποταμό Νηλέα της Βόρειας Εύβοιας εκτείνεται ο καποδιστριακός δήμος Νηλέως, που έχει ως έδρα του την Αγία Άννα.

Το ποτάμι περνάει από πολύ όμορφη δασωμένη περιοχή ενώ διασχίζει και το αρκετά στενό φαράγγι της Μπολοβίναινας που σύμφωνα με την ιστορία, πήρε το όνομα

του από μία γυναίκα που προτίμησε να πέσει στο φαράγγι από το να την πιάσουν οι Τούρκοι κατά την περίοδο της τουρκοκρατίας.

6. Ο «Γεροπλάτανος»

Ο γεροπλάτανος βρισκόταν στη θέση «Παρασκευόρεμα», μεταξύ του ποταμιού και του δρόμου Προκοπίου-Μαντουδίου στη Βόρεια Εύβοια. Έζησε περίπου 600 χρόνια και είναι ο γηραιότερος και μεγαλύτερος σε μέγεθος της Βαλκανικής Χερσονήσου. Σύμφωνα με τα στοιχεία που καταγράφει ο Δημ. Σέττας (Ο Γερο-Πλάτανος της Εύβοιας», εκδ. ΔΙΠΤΥΧΟ), το 1972, ο κορμός του είχε περίμετρο 18 μέτρα, διάμετρο 6 μέτρα, το ύψος του δέντρου έφτανε τα 30 μέτρα, ενώ η έκταση της σκιάς του έφτανε τα 2,5 στρέμματα!

Πλήθος Θρύλων και παραδόσεων συνοδεύουν τον πλάτανο με νεράιδες και ξωτικά, αφού γενικά πιστευόταν πως τα «χιλιόχρονα» δέντρα, στοίχειωναν.

Ο Πλάτανος σήμερα έχει ήδη πάθει ζημιά. Ο κορμός του, έχει σπάσει και τα κλαδιά του δέντρου έχουν πέσει.

7. Οι ασχολίες των κατοίκων που σχετίζονται με τη φύση

Η αγροτική παραγωγή της Εύβοιας περιλαμβάνει το ελαιόλαδο και τις ελιές, με τις κονσερβολιές Ροβιών να έχουν αναγνωριστεί ως προϊόν ΠΟΠ, το μέλι από πεύκο, έλατο και αρωματικά φυτά, αμπέλια από τα οποία παράγεται κρασί και τσίπουρο, αποξηραμένα σύκα (τα αποξηραμένα σύκα Κύμης έχουν αναγνωριστεί ως προϊόν ΠΟΠ). Επιπλέον καλλιεργούνται οπωροκηπευτικά, δημητριακά, όσπρια, ξηροί καρποί όπως αμύγδαλα, καρύδια και κάστανα και φρούτα όπως τα κεράσια.

Η κτηνοτροφική παραγωγή περιλαμβάνει την εκτροφή αιγοπροβάτων, γουρουνιών και πουλερικών. Παράγονται επίσης γαλακτοκομικά προϊόντα, όπως τυρί (τουλουμοτύρι, φέτα, μυζήθρα) και γιαούρτι.

Στις ακτές της Εύβοιας λειτουργούν ιχθυοκαλλιέργειες, όπου εκτρέφονται ψάρια όπως η τσιπούρα, το λαβράκι και η πέστροφα, και επίσης στις παραθαλάσσιες περιοχές είναι διαδεδομένη και η αλιεία.

Η Εύβοια αποτελεί επίσης σημαντικό τουριστικό προορισμό και λόγω του μεγέθους του έχει μεγάλο αριθμό παραλιών και ποικιλία τοπίων. Βρίσκεται κοντά στην Αθήνα και είναι προσβάσιμη τόσο με δια θαλάσσης όσο και οδικώς.

8. Λίγα λόγια για τη φωτιά τον Αύγουστο του 2021

Από τα γεγονότα που συγκλόνισαν ολόκληρο τον κόσμο το 2021 είναι και η καταστροφική φωτιά στη βόρεια Εύβοια που μετέτρεψε σε στάχτη, χιλιάδες στρέμματα δάσους, ενώ σύμφωνα λοιπόν με το Αστεροσκοπείο, από την πυρκαγιά καταστράφηκε το ένα τρίτο των δασών της Εύβοιας. Σύμφωνα με τις πρόσφατες λεπτομερείς δορυφορικές καταγραφές η πυρκαγιά έκαψε το 33% αυτής της έκτασης, δηλαδή περίπου το ένα τρίτο των δασών της Εύβοιας.

Από τον συνολικό αριθμό των 508.000 στρεμμάτων που κάηκαν, τα 275.000 στρέμματα αφορούσαν δάση και τα 34.000 στρέμματα καλλιέργειες ελιάς. Η υπόλοιπη καμένη έκταση αφορά κυρίως άλλες αγροτικές καλλιέργειες και θαμνώδεις εκτάσεις.

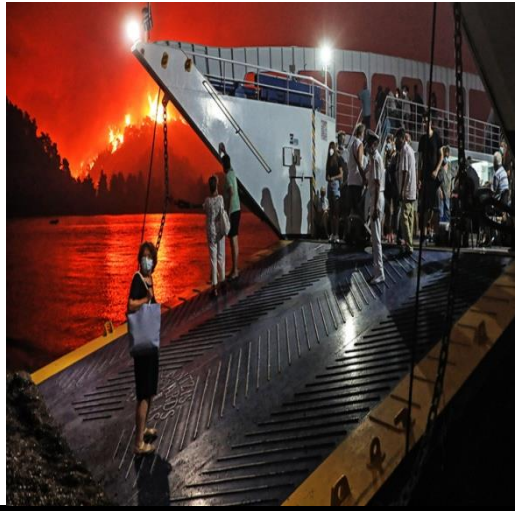

9. Φωτογραφικό υλικό της περιοχής πριν και μετά τη μεγάλη φωτιά

Πριν

Μετά

Παραλία
Λίμνης

Πριν

Μετά

Παραλία
Αγίας
Άννας

Πριν

Μετά

**Παραλία
Ροβιών**

Πριν

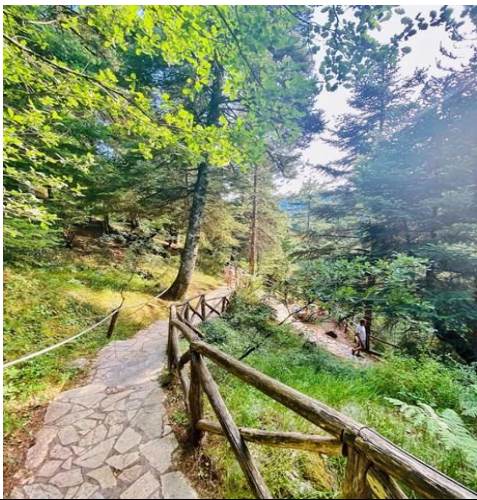
Μετά

**Μοναστήρι
Οσίου
Δαυίδ**

Πριν

Μετά

**Καταράκτες
Δρυμώνα**

Πριν

Μετά

**Δάσος
Κερασιάς**

10. Βιβλιογραφία

- ❖ Αλέξανδρος Δ. Καλέμης ,*Μια φορά κι έναν καιρό εκεί στην Εύβοια*, εκδ. ΚΙΝΗΤΡΟ
- ❖ Δημήτρης Σέττας , *Ο Γερο-Πλάτανος της Εύβοιας*, 1972 , εκδ. ΔΙΠΤΥΧΟ,
- ❖ <https://dimoschalkideon.gr/road/nileos/>
- ❖ www.wikiwand.com
- ❖ <https://el.wikipedia.org/>
- ❖ <https://www.voriaevia.net/>
- ❖ <https://travelphoto.gr/>
- ❖ <https://www.cnn.gr/taksidi/ellada/story>